

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členiek senátu a JUDr. Violy Takáčovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu **N. P.**, proti žalovanému **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny**, Špitálska č. 8, Bratislava, **o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného** číslo AA/2008/1896/3065/OISS zo 17. januára 2008, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č.k. 13S/12/2008-43 z 15. apríla 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 13S/12/2008-43 z 15. apríla 2008, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného č. AA/2008/1896/3065/OISS zo 17. januára 2008 ako i rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trenčíne Č.j. 30988/2007/OSZ/Ro z 5. decembra 2007, podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) o povinnosti žalobcu zaplatiť odvod v sume 182 400 Sk za nesplnenie povinného podielu zamestnávania počtu občanov so zdravotným postihnutím za rok 2006, podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti (ďalej len „zákon“). Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie nie je v súlade so zákonom pre nesprávny právny názor žalovaného.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že zákon o zamestnanosti nepozná výnimku z povinnosti ustanovenej v § 63 zákona o službách zamestnanosti, avšak v ustanovení § 3 vymedzil, koho pre účely tohto zákona možno považovať za zamestnávateľa, v § 4 koho možno považovať za zamestnanca. Pojem zamestnávateľ a zamestnanec pre účely zákona o zamestnanosti nie je totožný so všeobecným výkladom uvedených pojmov. Podľa zákona o zamestnanosti za zamestnávateľa možno považovať právnickú osobu so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá zamestnáva fyzickú osobu v pracovnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu a podobne zamestnancom je fyzická osoba v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu alebo doktorand (§ 3, §4 ods. 1). Ústava Slovenskej republiky vo viacerých článkoch rozoznáva štátnozamestnanecký pomer, pracovný pomer a obdobný pracovný pomer (napr. čl. 145a). Zo zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru však vyplýva, že policajtom je fyzická osoba v služobnom pomere, ktorá vykonáva štátnu službu. Štátnou službou je plnenie úloh Policajného zboru policajtom v služobnom úrade a právne vzťahy s tým súvisiace. Zákon č. 73/1998 Z.z. pritom stanovuje osobitné podmienky prijatia za policajta v § 14, okrem iného aj zdravotnú, telesnú a duševnú spôsobilosť na výkon služby, ktoré sú v súlade s ust. čl. 35 Ústavy. Podľa názoru krajského súdu zákon o zamestnanosti priamo v § 4 ods. 2 zakotvuje, že policajta nemožno považovať za zamestnanca pre účely tohto zákona, pretože z povahy ním vykonávanej činnosti vyplýva, že nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona. Krajský súd preto vyslovil názor, že žalobca nie je zamestnávateľom podľa § 3 zákona o zamestnanosti, pretože policajti nie sú jeho zamestnanci v pracovnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu a nemá povinnosť vo vzťahu k počtu policajtov zamestnávať príslušný počet občanov so zdravotným postihnutím podľa § 63 ods. 1 písm. d/ zákona o zamestnanosti a ani riešiť vec náhradným plnením podľa § 64. Keďže žalovaný vychádzal z iného právneho názoru, krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné a preto ho zrušil a vrátil žalovanému na nové konanie a rozhodnutie. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP, ale úspešnému žalobcovi nemohol náhradu priznať, pretože mu trovy nevznikli.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný odvolanie. Odôvodnil ho v podstate nesúhlasom s právnym názorom krajského súdu, nakoľko z ustanovenia § 4 ods. 1 zákona o službách zamestnanosti vyplýva, že zamestnancom je fyzická osoba v pracovnom pomere v zmysle Zákonníka práce alebo v obdobnom pracovnom vzťahu napríklad v zmysle

ustanovenia § 226 ods. 2 Obchodného zákonníka, v zmysle zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, alebo doktorant v dennej forme doktorantského štúdia v zmysle ustanovenia § 54 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách. Zákon o službách zamestnanosti tak v § 4 definuje, kto je zamestnancom na účely tohto zákona. Poukázal na to, že v súlade so zákonom o štátnej službe príslušníkov vykonáva príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže štátnu službu v služobnom pomere. Výkon tejto štátnej služby sa uskutočňuje na v služobnom úrade, ktorý zákon o štátnej službe príslušníkov v prípade policajtov definuje ako základný článok organizácie Zboru väzenskej a justičnej stráže. SR, pričom policajtom a na účely zákona o štátnej službe príslušníkov rozumie fyzická osoba, ktorá je v služobnom pomere podľa zákona o štátnej službe príslušníkov a vykonáva štátnu službu v služobnom úrade. Zákon o štátnej službe príslušníkov rozumie štátnou službou na účely tohto zákona plnenie úloh policajtom v služobnom úrade a právne vzťahy s tým súvisiace, štátna služba sa vykonáva v služobnom pomere a služobný pover sa zakladá k štátu. V súlade so zákonom č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe, vykonáva štátny zamestnanec štátnu službu v štátnozamestnaneckom pomere. Výkon tejto služby sa uskutočňuje v služobnom úrade, pričom štátnym zamestnancom na účely tohto zákona sa rozumie fyzická osoba, ktorá vykonáva v štátnozamestnaneckom pomere štátnu službu v služobnom úrade. Štátnou službou na účely tohto zákona je plnenie úloh štátnej správy alebo vykonávanie štátnych záležitostí v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi, ktoré štátny zamestnanec vykonáva v služobnom úrade. Právne vzťahy štátnych zamestnancov pri vykonávaní štátnej služby sú verejnoprávne vzťahy štátnych zamestnancov k štátu. Preto tvrdí, že podľa § 4 ods. 2 zákona o službách zamestnanosti je uvádzaným zamestnancom občan, ktorý je napríklad duchovným, resp. učiteľom náboženstva, právnickou osobou, pre ktorú sa vykonáva činnosť, ktorá nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona sa rozumie cirkev, resp. náboženská spoločnosť, touto činnosťou sa rozumie napríklad duchovenská činnosť, resp. činnosť učiteľov náboženstva. Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona o službách zamestnanosti, je zamestnanec na účely tohto zákona aj fyzická osoba v obdobnom pracovnom vzťahu napríklad podľa zák. č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon o službách zamestnanosti v ustanovení § 4 ods. 1 určuje, kto je zamestnancom na účely tohto zákona príkladmo. S poukazom na základné ustanovenia zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe, ktorý je príkladmo uvedený v súvislosti s určením, koho považuje zákonodarca za zamestnanca v obdobnom pracovnom vzťahu, je zrejماً paralela so základnými ustanoveniami zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej

službe príslušníkov. V ďalších dôvodoch odvolania žalovaný bližšie poukázal aj na ustanovenie § 4 ods. 2 zákona o službách zamestnanosti, v zmysle ktorého žalobca namieta, že príslušníka zboru nie je možné považovať za zamestnanca na účely zákona o službách zamestnanosti, nakoľko z povahy ním vykonávanej činnosti vyplýva, že nemôže byť obsadzovaná prostredníctvom sprostredkovania zamestnania. Pripúšťa, že aj keď sa takéto miesta, čo je poznatok z praxe, formou sprostredkovania zamestnania zo strany úradov práce neobsadzujú, zákon o službách zamestnanosti to nevylučuje. Žalovaný poznamenal, že problém ustanovenia § 4 ods. 2 vyriešil zákonodarca tak, že v zmysle novely č. 139/2008 Z.z. zákona o službách zamestnanosti, ktorá nadobudla účinnosť dňom 1. mája 2008, sa za zamestnanca na účely tohto zákona nepovažujú zamestnanci cirkví a náboženských spoločností, ktorí vykonávajú duchovenskú činnosť. Na základe uvedených skutočností je toho názoru, že zákon o službách zamestnanosti, nepozná výnimku z tvrdosti zákona a vo svojich ustanoveniach ani nevymedzuje možnosť akéhokoľvek zamestnávateľa z tejto povinnosti ospravedlniť. Na základe uvedeného umožňuje zamestnávateľovi využiť akýkoľvek spôsob z troch možností, a to povinnosti zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím alebo využiť spôsob náhradného plnenia, t.j. zadaním zákazky u iného zamestnávateľa, pri zadaní zákazky musí byť premietnutá a preukázaná cena práce občana so zdravotným postihnutím, a v konečnom dôsledku, ak ani jeden z uvedených spôsobov nie je možné zo strany zamestnávateľa uplatniť, tento je povinný zaplatiť odvod za nesplnenie povinného podielu počtu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím, ktorý mu chýbal na celkovom počte zamestnancov. Žiadal, aby Najvyšší súd opätovne vec prejednal, zhodnotil všetky poznatky týkajúce sa predmetnej veci, napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a jeho rozhodnutie ako zákonné v celom rozsahu potvrdil.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa ust. § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 zákona preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 5/2004 Z.z. zamestnávateľ na účely tohto zákona je právnická osoba, ktorá má sídlo alebo sídlo svojej organizačnej jednotky na území Slovenskej republiky,

alebo fyzická osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt a ktorá zamestnáva fyzickú osobu v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 5/2004 Z.z. zamestnanec na účely tohto zákona je fyzická osoba v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu.

Podľa § 4 ods. 2 zák. č. 5/2004 Z.z. v znení platnom do 30. apríla 2008, za zamestnanca na účely tohto zákona sa nepovažujú zamestnanci cirkví a náboženských spoločností, ktorí vykonávajú duchovenskú činnosť.

Podľa § 63 ods. 1 písm. d/ tohto zákona zamestnávateľ je povinný zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/, ak zamestnáva najmenej 20 zamestnancov a ak úrad v evidencii uchádzačov o zamestnanie vedie občanov so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ v počte, ktorý predstavuje 3,2% z celkového počtu jeho zamestnancov.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a/- d/ zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru (za policajtov sú v zmysle § 1 a 2 tohto zákona považovaní aj príslušníci ZVJS) policajtom môže byť štátny občan Slovenskej republiky starší ako 18 rokov, ktorý o prijatie písomne požiada, je bezúhonný, je spoľahlivý, spĺňa stupeň vzdelania určený na výkon funkcie, do ktorej má byť ustanovený alebo vymenovaný, je zdravotne, telesne a duševne spôsobilý na výkon služby.

Podľa § 14 ods. 4 zákona o štátnej službe príslušníkov zdravotná spôsobilosť v prijímacom konaní sa preukazuje lekárskeho posudkom na základe vyšetrenia občana lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo v pôsobnosti ministerstva. Zdravotnú spôsobilosť posudzuje služobný posudkový lekár podľa § 222.

Z ustanovení zákona o službách zamestnanosti vyplýva, že zamestnávateľ, ktorý zamestnáva viac ako 20 zamestnancov, má určité povinnosti v súvislosti so zamestnávaním zdravotne postihnutých občanov, pričom v § 3 a § 4 definuje pojem „zamestnávateľ“ a „zamestnanec“ pre potreby tohto zákona. Odvolací súd sa stotožnil so zistením krajského súdu, ktorý po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného dospel k právnomu názoru, že žalovaný vo svojom rozhodnutí posúdil túto otázku nesprávne, keď považoval

za zamestnancov aj príslušníkov ZVJS. Takýto postup žalovaného je nezákonný z dôvodu, že z ustanovenia § 4 ods. 2 je zrejmé, že služba v policajnom zbore nepatrí medzi také činnosti, ktoré môžu byť obsadzované prostredníctvom sprostredkovania zamestnania podľa tohto zákona. Ku vzniku ich služobného pomeru je potrebné splniť ďalšie zákonom č. 73/1998 Z.z. predpísané podmienky. Žalobca preto vo vzťahu k príslušníkom ZVJS nie je zamestnávateľom v zmysle § 3 zák.č. 5/2004 Z.z., len plní úlohy zamestnávateľa. Zamestnávateľom v zmysle uvedeného ustanovenia je iba vo vzťahu k tzv. „občianskym“ zamestnancom.

Zhodne so žalovaným správnym orgánom a krajským súdom aj odvolací súd je presvedčený, že podľa citovanej právnej úpravy platnej v roku 2006, policajta (príslušníka ZVJS) nemožno považovať za zamestnanca pre účely zákona o službách zamestnanosti, pretože policajti nie sú zamestnanci v pracovnom alebo v obdobnom pracovnom vzťahu. Policajti sú zamestnanci štátu a žalovaný len plní úlohy zamestnávateľa a preto nemá povinnosť vo vzťahu k počtu policajtov zamestnávať príslušný počet občanov so zdravotným postihnutím podľa § 63 ods. 1 písm. d/ zákona o službách zamestnanosti.

Odvolací súd nezistil dôvod, pre ktorý by bolo možné spochybniť správnosť napadnutého rozsudku, preto ho podľa § 219 OSP potvrdil.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil a žalovaný právo na ich náhradu nemá (§ 224 ods. 1 OSP a § 250k ods. 1 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. decembra 2008

Anna Žáková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová